

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků v senátu složeném z předsedy Vojtěcha Šimíčka (soudce zpravodaj) a soudců Ludvíka Davida a Jiřího Zemánka ve věci ústavní stížnosti stěžovatele **J. L.**, zastoupeného Mgr. Petrem Nesporým, advokátem se sídlem Puklicova 1069/52, České Budějovice, proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 1. 2022, č. j. 6 Co 890/2021-129, v rozsahu, jímž byl změněn rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2021, č. j. 0 P 27/2021-79, za účasti **Krajského soudu v Českých Budějovicích**, jako účastníka řízení, a **K. F.**, zastoupené JUDr. Kateřinou Soukupovou, advokátkou se sídlem U Malše 8/128, České Budějovice, a **nezl. N. L.** a **nezl. J. L.**, obou zastoupených kolizním opatrovníkem **Statutárním městem České Budějovice**, se sídlem nám. Přemysla Otakara II. 1/1, České Budějovice, jako vedlejších účastníků řízení,

t a k t o :

- I. Rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 1. 2022, č. j. 6 Co 890/2021-129, byla porušena práva stěžovatele na rodinný život a na péči o děti zaručená čl. 10 odst. 2 a čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Tento rozsudek se proto v rozsahu, jímž byl změněn rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2021, č. j. 0 P 27/2021-79, ruší.**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a průběh předchozího řízení

1. Ústavní stížností podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“) se stěžovatel domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích, a to v rozsahu, jímž byl změněn rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2021, č. j. 0 P 27/2021-79, neboť má za to, že jím byla porušena jeho základní práva zaručená čl. 10 odst. 2, čl. 32 odst. 1, odst. 4, čl. 36 odst. 1 a čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a čl. 3 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte.
2. Předmětem řízení před obecnými soudy byla úprava výchovy a výživy nezletilé dcery N. (nar. v září 2012) a nezletilého syna J. (nar. v lednu 2015), jejichž matkou je vedlejší účastnice řízení.
3. Jak vyplynulo z ústavní stížnosti a z připojených listin, Okresní soud v Českých Budějovicích (dále jen „okresní soud“) rozsudkem ze dne 20. 5. 2021, č. j. 0 P 27/2021-79,

rozhodl k návrhu stěžovatele (stručně vyjádřeno) o svěřeni nezletilých do střídavé péče obou rodičů (výrok I.), stanovil vyživovací povinnost matce (výrok IV.) i stěžovateli (výrok V.) a dále upravil harmonogram styku s nezletilými po dobu vyjmenovaných prázdnin a státních svátků (výroky VII. - IX.).

4. K odvolání matky ve věci rozhodoval Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), který ústavní stížností napadeným rozsudkem rozhodnutí okresního soudu změnil ve výrocích I. - VI., VIII. a XV., a to tak, že návrh stěžovatele na svěřeni nezletilých dětí do střídavé péče rodičů se zamítá. Současně rozhodl, že se matce styk s nezletilými dětmi o vánočních prázdninách neupravuje. Krajský soud dále stanovil, že stěžovatel je oprávněn stýkat se s nezletilými dětmi o letních prázdninách po dobu dvou kalendářních týdnů v měsíci červenci a po dobu dvou kalendářních týdnů v měsíci srpnu s tím, že mezi červencovým a srpnovým stykem bude minimálně týden prodleva a stěžovatel sdělí matce termín styku s dětmi nejpozději do 30. 4. každého kalendářního roku. Krajský soud rovněž rozhodl, že rozsudek Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 4. 2018, č. j. 13 Nc 117/2018-20, se mění ve výroku o výživném nezletilých dětí tak, že od 1. 2. 2022 se stěžovateli zvyšuje výživné na nezletilou dceru z částky 3 200 Kč měsíčně na částku 4 500 Kč měsíčně a na nezletilého syna z částky 2 800 Kč měsíčně na částku 4 000 Kč měsíčně splatnou vždy do každého patnáctého dne v měsíci předem k rukám matky. Současně stanovil, že stěžovatel je oprávněn stýkat se s nezletilými dětmi každý sudý kalendářní týden od středy odpoledne po ukončení školní docházky, kdy si nezletilé děti vyzvedne ze školy do následujícího pondělí, kdy nezletilé děti předá ve školním zařízení do 8:00 hodin. V případě, že v době zahájení či skončení styku nebudou děti v základní škole, byla stěžovateli stanovena povinnost převzetí a předání nezletilých v místě bydliště matky. Krajský soud potvrdil rozhodnutí okresního soudu ve výroku VII.

5. Krajský soud takto rozhodl při zohlednění „*podstatné nové skutečnosti*“ v podobě nastoupení nezletilého syna do první třídy základní školy, přičemž vyslovil přesvědčení, že „*pokud má rozhodovat v nejlepším zájmu nezletilého, pak by mu měl být dán ještě určitý časový prostor na to, aby se s touto změnou vyrovnal a aby bylo především ověřeno, že se s touto pro něho podstatnou změnou vyrovnal a zvládá ji.*“ Přihlédl přitom též k jistým problémům nezletilého se zvládáním učiva, kvůli nimž u něj bylo přistoupeno k doučování. Krajský soud dále zohlednil silnou citovou vazbu sourozenců, a tedy rozhodl o jejich nerozdělení a ponechal je ve výlučné péči matky. Současně však zdůraznil, že by mělo být vyhodnoceno, jak se nezletilý vyrovnal s druhou polovinou školního roku v první třídě a naznačil tak, že pokud bude adaptace úspěšná, může být rozhodnuto (k návrhu stěžovatele) o svěřeni obou dětí do střídavé péče.

II. Argumentace stěžovatele

6. Stěžovatel s uvedenými závěry krajského soudu nesouhlasí a napadá je ústavní stížností, v níž odvolacímu soudu vytýká, že jej „*zkrátil na jeho právech tím, že vynesl nepřezkoumatelné rozhodnutí o odvolání, když nedostatečně rozhodnutí o odvolání odůvodnil, ale taktéž zkrátil práva stěžovatele tím, že vydal rozhodnutí překvapivé, nepodložené provedeným dokazováním ani dosavadní judikaturou Ústavního soudu.*“ Uvádí, že v dané věci byly splněny předpoklady pro svěřeni nezletilých do střídavé péče (přání nezletilých dětí, blízkost bydlišť, znalost prostředí, schopnost a zájem stěžovatele se o nezletilé děti starat, dobrá komunikace mezi rodiči), což ostatně potvrdil i okresní soud, s jehož závěrem se krajský soud nevypořádal, resp. neuvedl, proč tento závěr nalézacího soudu nepovažuje za přílehlavý. Rozporuje, že by důvodem vylučujícím svěřeni nezletilých do střídavé péče měla být potřeba doučování jeho syna, a to obzvláště s přihlédnutím k rozsahu tohoto doučování (tj. pouhá jedna hodina týdně).

Stěžovatel rovněž upozorňuje na fakt, že krajský soud svým rozhodnutím dokonce ještě zmenšil rozsah styku s nezletilými oproti faktickému stavu existujícímu před vydáním tohoto rozhodnutí.

III. Vyjádření účastníka řízení a vedlejších účastníků řízení

7. Krajský soud ve vyjádření k ústavní stížnosti odkázal na odůvodnění ústavní stížností napadeného rozhodnutí a navrhl ústavní stížnost zamítnout. Zopakoval, že rozhodoval v nejlepším zájmu dítěte, čemuž odpovídalo zohlednění podstatné nové skutečnosti v podobě nástupu nezletilého do základní školy a související zjištění, že měl problémy se zvládnutím učiva. Krajský soud opětovně vyslovil přesvědčení, že o péči má být s časovým odstupem rozhodováno znovu. Co se týká úpravy styku, odkázal na ústavní stížností napadené rozhodnutí (bod 19), jímž byl – navzdory odlišnému názoru stěžovatele – stanoven styk v rozsahu, který aktuálně probíhá a děti jsou na něj zvyklé, přičemž uvedl, že se ve srovnání s předchozí úpravou styku, navazující na dohodu rodičů, jedná o styk širší a ucelenější. Krajský soud zdůraznil, že v rozhodování ve věcech péče soudu o nezletilé je významnou skutečností znalost účastníků řízení.

8. Vedlejší účastnice (matka nezletilých) v rámci svého vyjádření v první řadě odkázala na argumentaci, kterou uplatnila již v odvolání. Ztotožnila se přitom s názorem krajského soudu, který se přiklonil k názorům znalce z oblasti psychologie a opatrovníka nezletilých, že by měl být dán dětem časový prostor pro vyrovnání se s rozchodem rodičů a v případě nezletilého syna pro přivyknutí pravidelné školní docházce. Vedlejší účastnice dále upřesnila stěžovatelovo tvrzení, že si děti výslovně přejí model střídavé péče (uvádí, že se děti vyjadřovaly tak, že mají rády oba rodiče, resp. chtějí být s oběma rodiči). Má za to, že stěžovatel účelově neuvádí zmiňované závěry znalce a opatrovníka nezletilých. Zdůrazňuje, že děti mají velmi rozvinutou sourozeneckou citovou vazbu a není myslitelné uvažovat o jejich rozdělení. Vedlejší účastnice závěrem uvádí nové skutečnosti, které nastaly po skončení odvolacího řízení.

9. Statutární město České Budějovice (odbor sociálně-právní ochrany dětí) jako kolizní opatrovník nezletilých vedlejších účastníků řízení předně stručně shrnul svoji participaci na předchozím řízení a vyjádřil názor, že rozsudek krajského soudu, jímž byl zamítnut návrh stěžovatele na změnu péče, byl v době rozhodování v souladu se zájmem nezletilých dětí. Současně však lze připustit, že za dobu, která uplynula od posledního zjištění názoru nezletilých dětí, a to jak formou pohovoru, tak formou psychologického vyšetření u PhDr. S., uplynula doba již přibližně jednoho roku a poměry na straně dětí mohou být jiné.

10. S ohledem na obsah těchto vyjádření, která nepřekračují rámec argumentace obsažené ve stěžovaném rozhodnutí a uplatněné již v průběhu předchozího řízení, je Ústavní soud nezasílal stěžovateli k případné replice, jelikož by to bylo zjevně neúčelné.

IV. Splnění podmínek řízení

11. Ústavní soud předně posuzoval splnění procesních podmínek řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen advokátem podle § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu. Ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*), neboť stěžovatel vyčerpal všechny procesní prostředky k ochraně svých práv.

12. Ústavní soud dospěl vzhledem k obsahu ústavní stížnosti k závěru, že není nutné nařizovat ústní jednání, neboť od něj nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

V. Vlastní posouzení věci Ústavním soudem

13. Po prostudování ústavní stížnosti, vyžádaného spisu a zaslaných vyjádření dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

14. Ústavní soud předně považuje za nezbytné zdůraznit, že k soudním rozhodnutím v rodinných věcech přistupuje mj. z důvodů naznačených ve vyjádření krajského soudu velmi rezervovaně, a dále rovněž to, že není povolán k přezkumu správnosti aplikace podústavního práva; jeho úkolem je v řízení o ústavní stížnosti ochrana ústavnosti [čl. 83, čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy], nikoliv "běžné" zákonnosti. Ústavnímu soudu proto ani v řízeních o ústavních stížnostech, směřujících proti rozhodnutím obecných soudů týkajícím se úpravy výchovných poměrů k nezletilým dětem, v žádném případě nenáleží hodnotit důkazy, provedené obecnými soudy v příslušných řízeních, a na základě tohoto "vlastního" hodnocení důkazů předjímat rozhodnutí o tom, komu má být dítě svěřeno do péče, jakým způsobem (co do rozsahu i konkrétního vymezení časového harmonogramu) má být rozhodnuto o styku rodičů k nezletilému dítěti, atp.

15. Ústavní soud připomíná, že ve vztahu k přezkumu rozhodnutí obecných soudů týkajících se problematiky úpravy výchovných poměrů k nezletilým dětem je jeho úkolem především posoudit, zda obecné soudy neporušily základní práva stěžovatele, kupříkladu tím, že by excesivním způsobem nerespektovaly již samotná ustanovení podústavního práva, přičemž nerespektování obsahu a smyslu příslušných zákonných ustanovení znamená přesah do ústavní roviny i proto, že příslušnou podústavní úpravou je právě ústavní úprava realizována a konkretizována [srov. např. nález sp. zn. III. ÚS 1206/09 ze dne 23. 2. 2010 (N 32/56 SbNU 363); či nález sp. zn. I. ÚS 266/10 ze dne 18. 8. 2010 (N 165/58 SbNU 421)]; veškerá judikatura Ústavního soudu je dostupná též na <http://nalus.usoud.cz>]. V rámci tohoto přezkumu Ústavní soud také vždy posuzuje, zda řízení před soudy bylo konáno a přijatá opatření byla činěna v nejlepší zájmu dítěte (ve smyslu čl. 3 Úmluvy o právech dítěte), zda byly za účelem zjištění nejlepšího zájmu dítěte shromážděny veškeré potřebné důkazy, přičemž důkazní aktivita nedopadá na samotné účastníky, ale na soud, a zda byla veškerá rozhodnutí vydaná v průběhu řízení náležitě odůvodněna [srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 2482/13 ze dne 26. 5. 2014 (N 105/73 SbNU 683)].

16. Ústavní soud ve své judikatuře za tímto účelem vymezil ústavněprávní kritéria pro svěřování dětí do péče, jejichž naplnění v rámci přezkumu rozhodnutí obecných soudů s ohledem na konkrétní okolnosti daného individuálního případu vždy zkoumá. Mezi kritéria, která musí obecné soudy z hlediska nutnosti rozhodovat v nejlepší zájmu dítěte v řízení o úpravě výchovných poměrů vzít v potaz, patří zejména: (1) existence pokrevního pouta mezi dítětem a o jeho svěřování do péče usilující osobou; (2) míra zachování identity dítěte a jeho rodinných vazeb v případě jeho svěřování do péče té které osoby; (3) schopnost osoby usilující o svěřování dítěte do péče zajistit jeho vývoj a fyzické, vzdělávací, emocionální, materiální a jiné potřeby; a (4) přání dítěte (srov. např. nález sp. zn. I. ÚS 2482/13, body 19 a 21, a tam cit. judikaturu). V případě, že jeden z rodičů naplňuje tato kritéria výrazně lépe, je zpravidla v zájmu dítěte, aby bylo svěřeno do péče tohoto rodiče; naopak v případě, že oba rodiče naplňují tato kritéria zhruba stejnou měrou, je třeba vycházet z premisy, že zájmem dítěte je, aby bylo především v péči obou rodičů [srov. např. citovaný nález sp. zn. III. ÚS 1206/09; nález sp. zn. I. ÚS 3216/13 ze dne 25. 9. 2014 (N 176/74 SbNU 529) či nález sp. zn. I. ÚS 1554/14 ze dne 30. 12. 2014 (N 236/75 SbNU 629)].

17. Z dosavadní judikatury Ústavního soudu současně vyplývá, že svěřeni dítěte do střídavé péče za situace, kdy oba rodiče naplňují výše uvedená kritéria zhruba stejnou měrou, není nutně vždy automatickým řešením, neboť obecné soudy jsou povinny vzít v potaz i další relevantní kritéria, pokud to specifické okolnosti projednávaného případu vyžadují, která s ohledem na povinnost respektovat a hájit nejlepší zájem nezletilého dítěte brání jeho svěřeni do střídavé péče a tedy vyvracejí onu presumpci ve prospěch střídavé péče. Jedná se například o situace, v nichž by vzhledem ke specifickému zdravotnímu či psychickému stavu dítěte střídavá péče představovala pro dítě nepřiměřenou zátěž (např. pokud je dotčené dítě emočně labilní, je vysoce fixováno pouze na jednoho z rodičů, vyžaduje speciální a intenzivnější péči a pozornost, trpí poruchou autistického spektra atp.). Stejně tak lze uvažovat ve výjimečných případech o nesvěřeni dítěte do střídavé péče, jestliže rodiče, jež jinak naplňují relevantní kritéria ve zhruba stejné míře, žijí ve velmi velké vzdálenosti od sebe, a to zejména v případech, kdy by tato velká vzdálenost mohla zásadním způsobem narušit školní docházku dítěte či jeho rozvoj prostřednictvím mimoškolních aktivit nebo rozmělnit jeho vazby v daném sociálním prostředí [srov. např. nález sp. zn. II. ÚS 1835/12 ze dne 5. 9. 2012 (N 152/66 SbNU 289)].

18. Důvodem bránícím svěřeni nezletilého dítěte do střídavé péče může být dle judikatury Ústavního soudu i nevhodná či zcela absentující komunikace mezi rodiči, nicméně pouze ve výjimečných případech, neboť je nesporné, že špatná či přímo konfliktní komunikace mezi rodiči negativně ovlivňuje osobnostní rozvoj samotného dítěte i charakter a kvalitu jeho výchovného prostředí, obzvláště za situace, kdy rodiče mají tendenci řešit své neshody právě "bojem o dítě" či jeho prostřednictvím a rezignují tak na svou primární povinnost chránit jeho zájem být v péči obou rodičů a hledat nejvhodnější způsob, jak dítěti vytvořit harmonické a láskyplné prostředí, umožňující mu bez negativních vlivů tento zájem realizovat (srov. např. citovaný nález sp. zn. I. ÚS 1554/14).

19. Ústavní soud přezkoumal rozhodnutí krajského soudu prizmatem shora zmíněných obecných kritérií a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

20. Podstatou ústavní stížnosti je nesouhlas stěžovatele s právními závěry krajského soudu jednatelství z pozice odvolací instance v rámci řízení o úpravě výchovných poměrů k jeho nezletilým dětem, v nichž tento soud neshledal předpoklady pro stanovení jím požadované střídavé péče. Jak přitom vyplývá již ze shora provedené rekapitulace průběhu předchozího řízení, krajský soud odůvodnil odmítnutí střídavé péče především okolností nástupu nezletilého syna do první třídy základní školy, přičemž přihlédl k tomu, že jsou u něj dány jisté problémy se zvládnutím učiva. Tento aspekt ovlivnil rovněž rozhodnutí o nezletilé dceři, jejíž výchovné poměry byly s ohledem na silné sourozenecké citové vazby upraveny shodným způsobem.

21. Ústavní soud ovšem ve své předchozí judikatuře, na niž ostatně obecné soudy upozornil i stěžovatel, zdůraznil, že nástup do první třídy nepředstavuje automatický důvod bránící svěřeni dítěte do střídavé péče. V nálezu sp. zn. I. ÚS 1506/13 ze dne 30. 5. 2014 (N 110/73 SbNU 739) zdejší soud uvedl (bod 27), že „*nemá předem za vyloučené, že by model střídavé výchovy nemohl přetrvat i poté, co nezletilá nastoupí do první třídy základní školy.*“ V nálezu sp. zn. III. ÚS 2298/15 ze dne 15. 3. 2016 (N 44/80 SbNU 543) pak zrušil rozhodnutí odvolacího soudu, jímž byl omezen styk rodiče s dítětem v podstatě právě jen z důvodu nástupu nezletilé do první třídy základní školy. Ústavní soud zde zdůraznil (srov. bod 17 cit. nálezu), že „*takovýto důvod však očividně nelze považovat za relevantní, neboť se týká v podstatě všech dětí školou povinných a jeho uplatnění by v konečném důsledku znamenalo, že princip rovnosti rodičů, pokud jde o péči o nezletilé dítě, by nebylo možné vůbec naplnit, a tak kupř. střídavá péče, jež je (vedle společné péče) pomyslným "ideálem" uspořádání poměrů dětí a rodičů, kteří spolu nežijí, by byla prakticky vyloučena.*“

22. Ústavní soud současně odkazuje na své shora rekapitulované závěry, že střídavá péče nemůže být automaticky vyloučena ani tehdy, žijí-li rodiče ve velké vzdálenosti od sebe, v důsledku čehož dítě navštěvuje dvě školská zařízení. V těchto případech ovšem musí být prokázáno, že začlenění dítěte do dvou školních kolektivů je v jeho nejlepším zájmu, čemuž odpovídá povinnost obecných soudů zohledňovat především psychickou odolnost konkrétního nezletilého dítěte, které bude za takové situace vystaveno permanentnímu střídání školního prostředí, rozdílným učebním nárokům a dále tomu, že se bude moci těšit z volnočasových aktivit prakticky jen polovičně (srov. Hrušáková, M. a kol. *Občanský zákoník II. Rodinné právo* (§ 655–975). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 954). Každopádně ovšem platí, že svěření dítěte do výlučné péče jednoho z rodičů je i v těchto situacích pojmáno jako výjimečné opatření, které je přijímáno právě proto, aby nebyla zásadním způsobem narušena školní docházka dítěte či jeho rozvoj prostřednictvím mimoškolních aktivit.

23. Předchozí úvahy tak odůvodňují závěr (s využitím argumentu *a maiori ad minus*), že nastoupení do první třídy základní školy nemůže být tím spíše apriorním důvodem pro vyloučení střídavé péče v situacích, navštěvuje-li dítě díky blízkosti bydlišť rodičů – tak jako v nyní posuzovaném případě – pouze jednu základní školu.

24. I zde se ovšem uplatní shora předestřená obecná východiska, z nichž vyplývá, že obecné soudy mají povinnost zohlednit případné další relevantní okolnosti, které eventuálně brání svěření do střídavé péče. Jak již bylo uvedeno výše, může se jednat např. o specifický zdravotní či psychický stav dítěte, jenž vyžaduje speciální a intenzivnější péči a pozornost.

25. Tímto směrem byla patrně vedena i úvaha krajského soudu, který vzal v potaz, že nezletilý měl po nástupu do první třídy problémy se zvládnutím učiva, v jejichž důsledku bylo přistoupeno k jeho doučování. Ústavní soud má nicméně za to, že doučování v rozsahu pouhé jedné hodiny týdně (srov. spis, č. 1. 121) nepředstavuje okolnost vyžadující "speciální a intenzivnější péči a pozornost", jež by mohla v souvislosti se zdravotním či psychickým stavem dítěte sama o sobě odůvodnit vyloučení střídavé péče. Jak navíc vyplývá z provedených důkazů (srov. zprávu základní školy ze dne 3. 1. 2022, resp. rozsudek krajského soudu, bod 11), v době rozhodování krajského soudu bylo u nezletilého patrné zlepšení, a tím spíše tak nebylo na místě odůvodňovat vyloučení střídavé péče problémy nezletilého se zvládnutím učiva.

26. Ústavní soud se ztotožňuje s názorem stěžovatele, že v daném případě nebyla prokázána existence jakékoliv relevantní okolnosti, která by vyvrátila presumpci ve prospěch střídavé péče (k těmto okolnostem srov. rovněž recentní nálezný sp. zn. I. ÚS 3065/21 ze dne 3. 5. 2022; z komentářové literatury srov. Melzer, F. a kol. *Občanský zákoník – velký komentář. Svazek IV. § 655-975*. Praha: Leges, 2016, s. 1621). V řízení byla naopak prokázána řada okolností, které svědčí jednoznačně ve prospěch střídavé péče.

27. Pro Ústavní soud je tak v nyní posuzovaném případě podstatné, že děti projevily v průběhu řízení přání trávit s otcem i matkou stejný čas. Byť je možné ve shodě s okresním soudem namítnout, že děti ve svém věku ještě nebyly/nejsou schopny dobře posoudit časové úseky (srov. rozsudek krajského soudu, bod 2), nelze přehlédnout, že takto projevené přání nezletilých plně koresponduje s režimem úpravy výchovných poměrů ve formě střídavé péče. Ústavní soud současně neshledal v nyní posuzované věci cokoli, co by byť jen naznačovalo nutnost kritického přehodnocení přání vyjádřeného nezletilými. V řízení bylo rovněž prokázáno, že „*oba rodiče mají dobré výchovné kompetence, mají o své děti opravdový zájem, výchovné prostředí u obou rodičů je dobré a mezi rodiči a dětmi jsou velmi dobré vztahy*“ (srov. rozsudek krajského soudu, bod 17). Obecné soudy dále vycházely z toho, že komunikace mezi rodiči není konfliktní, tito jsou schopni se domluvit na řadě otázek týkajících se výchovy nezletilých, což zdejší soud samozřejmě kvituje (srov. rozsudek krajského soudu, bod 9, jakož

i vyjádření vedlejší účastnice řízení). Nikoliv nevýznamnou okolností je v neposlední řadě též blízkost bydlišť obou rodičů.

28. Ústavní soud proto dospěl k závěru, že v daném případě nebylo na místě svěřit nezletilé do výlučné péče matky, neboť zde nebyla prokázána existence relevantního důvodu, který by vylučoval uplatnění preferovaného výchovného modelu v podobě střídavé péče.

VI. Závěr

29. Ústavní soud uzavírá, že krajský soud svým rozhodnutím porušil základní práva stěžovatele na rodinný život a na péči o děti zaručená čl. 10 odst. 2 a čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

30. Ústavní soud proto vyhověl ústavní stížnosti podle § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu a podle § 82 odst. 3 písm. a) tohoto zákona napadené rozhodnutí zrušil, a to v rozsahu, jímž byl změněn rozsudek okresního soudu, a vytvořil tím procesní situaci, kdy se věc vrací do stádia odvolacího řízení, v němž bude krajský soud rozhodovat znovu, vázán právním názorem obsaženým v tomto nálezu.

31. Ústavní soud nad rámec shora uvedeného dodává, že tato procesní situace zcela odpovídá závěru krajského soudu (srov. rozsudek krajského soudu, bod 17), „že by mělo být vyhodnoceno, jak se nezletilý vyrovnal s druhou polovinou školního roku v 1. třídě.“ Krajský soud tak bude mít příležitost zohlednit okolnosti, jež v nyní posuzované věci nastaly až po vydání stěžovaného rozhodnutí, a to nezávisle na návrhu stěžovatele a/nebo vedlejší účastnice řízení.

P o u ě n í: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat (§ 54 odst. 2 zákona o Ústavním soudu).

V Brně dne 24. května 2022

Vojtěch Šimíček
předseda senátu